

Kwel en kommer in krachtwijk Bos en Lommer

Jeroen Broeders

Ik heb een droom. Mijn droom heet Bos en Lommer. Bos en Lommer is mijn dorp aan de snelweg. Bos en Lommer is de plek waar ik woon met de mensen die ik lief heb en de vrienden en vriendinnen die ik hier heb leren kennen. Dit is de plek waar ik mijn dochter op wil zien groeien tot een gelukkig mens. Bos en Lommer is de plek waar ik de geborgenheid van het dorp kan vinden, omdat ik de mensen op de straat ken.

Sinds Freud weten we dat je dromen veel over je zeggen. In mijn geval is het duidelijk: ik ben heel erg in het dorpse geworteld. Bos en Lommer is een dorp, mijn dorp, en ik voel me er thuis. Wat dat betreft heb ik als stadsdeelvoorzitter, de dorpsburgemeester van mijn prachtwijk aan de A10-west, de ultieme baan wel gevonden. Tegelijkertijd is Bos en Lommer met zijn dertigduizend inwoners natuurlijk ook een deel van Amsterdam en de wereld. Ik word dan ook dagelijks geconfronteerd met de lokale consequenties van grootstedelijke en mondiale vraagstukken.

Stedeling en dorpeling

Ik ben een Amsterdammer. Ik leef in een moderne stad, een stad die meegaat in de vaart der volken, een stad met een mondiale oriëntatie, een stad aan het begin van de 21e eeuw. Maar ik ben stedeling en dorpeling tegelijkertijd. Als ik vanaf de Dam naar het westen rijd en de Kostverlorengracht oversteek ga ik een andere wereld binnen. Ik kom thuis, maar tegelijkertijd ga ik een stuk terug in de tijd. Bos en Lommer is, heel gechargeerd gezegd, een dorp uit het verleden.

Het Bos en Lommer van 2008 doet mij soms sterk denken aan het Nederland van halverwege de vorige eeuw. Bos en Lommer is een verzuilde samenleving. Een samenleving die (nog) in belangrijke mate uit subculturen is opgebouwd. Etnisch bepaalde subculturen. Subculturen die elkaar onvoldoende ontmoeten. Dat is jammer, maar wel een feit.

Nu kan verzuiling ook een vorm van kracht opleveren. Zo is de emancipatie van het katholieke volksdeel in de vorige

IN HET KORT

- >> AUTEUR: Jeroen Broeders
- >> FUNCTIE: Stadsdeelvoorzitter Bos en Lommer, Amsterdam
- >> SAMENGEVAT: Jeroen Broeders worstelt met twee parallelle werkelijkheden. In Bos en Lommer zijn succesverhalen, er zijn bewoners die bijzonder tevreden zijn, maar er is ook nog altijd sprake van achterstand, armoede en overlast. 'Fysieke transformatie alleen is volstrekt onvoldoende.'

eeuw voortgekomen uit de zuil waarbinnen men functioneerde. De emancipatoire kracht van de verzuiling komt alleen tot uiting wanneer iedereen zich min of meer in een vergelijkbare uitgangspositie bevindt. In Bos en Lommer is dat echter niet het geval: Bos en Lommer wordt steeds meer een wijk met twee gezichten.

Wat nou achterstandswijk?

Enige tijd geleden stond er een ingezonden brief in het Parool. Een brief van een mevrouw die vier jaar in Bos en Lommer woonde. Zij stuurde die brief naar aanleiding van de aanwijzing van Bos en Lommer als achterstandswijk door minister Vogelaar. Ze zei, en ik paraphraseer: 'Ik woon hier nu vier jaar, mijn fiets is nog nooit gejat, een junk heb ik hier nog nooit gezien, en bij de AH zie ik alleen maar yuppen. Wat nou achterstandswijk?'

Maar tegenover haar fiets, die niet gejat werd, staan de angsten van de bewoners in de Robert Scottbuurt, tegenover de junk die ze niet gezien heeft, staat het huiselijk geweld achter vele voordeuren, tegenover de yuppen bij

de AH staan de bijstandsmoeders bij de Voedselbank. Ja, wij zijn een wijk met problemen en één van die problemen is dat er twee parallelle werkelijkheden dreigen te ontstaan.

Wijk met twee gezichten

In Bos en Lommer bouwen we ons helemaal het heen en weer. Op een bestand van nog geen 15.000 woningen bouwen we in zo'n tien jaar tijd 3.000 nieuwe woningen. Daarnaast zijn er ingrijpende renovatieprogramma's. De straten knappen op, de gemiddelde waardering voor de kwaliteit van de woningen stijgt, het eigenwoningbezit

Tegenover de supermarkt staan
bijstandsmoeders bij de voedselbank.

neemt toe. We trekken in hoog tempo nieuwe stedelingen aan. Bos en Lommer transformeert en verhipt waar je bij staat. En tegelijkertijd, en juist daardoor, ontstaat de wijk die we willen voorkomen, de wijk met de twee gezichten. Fysieke transformatie, het stapelen van stenen, leidt wanneer je er niet voldoende omheen organiseert echt niet tot meer cohesie, interactie of integratie. Stenen stapelen alleen is volstrekt onvoldoende.

Van een dubbeltje naar een kwartje

In Nederland zijn we van ver gekomen. Als je in het overgrote deel van Nederland als een dubbeltje geboren bent, kun je best een kwartje worden. Maar in Bos en Lommer zijn we nog niet zo ver. In Bos en Lommer geldt nog steeds voor veel mensen, en vooral ook voor veel kinderen, dat als je als dubbeltje geboren bent je maar moet hopen dat je kinderen een keer een kwartje worden: jijzelf zult waarschijnlijk een dubbeltje blijven. 'Amsterdam is een stad van twee snelheden geworden', zei de Amsterdamse wethouder Lodewijk Asscher enige tijd geleden. 'De armoede neemt nauwelijks af, de overlast op straat is nog steeds hardnekkig en twintig procent van de kinderen in Amsterdam doet niet mee aan de Cito-toets. De achterstand is bovendien

Bos en Lommer transformeert en verhipt waar je bij staat.

Foto: Stadsdeel Bos en Lommer

Het Bos en Lommerplein is een voorbeeld van vernieuwing in de wijk.

Foto: Stadsdeel Bos en Lommer

gekleurd. Dat is onverteerbaar en toekomstig dynamiet.' Natuurlijk is het niet louter kwel en kommer in het stadsdeel Bos en Lommer. Natuurlijk zijn er ook de succesverhalen. Iedereen kent wel een Turk die op de LTS begonnen is, zijn papieren gehaald heeft en nu een succesvol ondernemer is. Maar die succesverhalen moeten je je ogen niet laten sluiten voor de keren dat het mis gaat. Voor de verhalen van al die mensen die hun ambities alleen maar via hun kinderen kunnen realiseren. Dat was zo in het Nederland van halverwege de vorige eeuw, en dat geldt ook nog steeds voor het Bos en Lommer van 2008.

De strijd van de kleine man

Ik ben een grote bewonderaar van de Vlaming Louis Paul Boon. Hij was veel dingen tegelijkertijd: journalist, chroniqueur, schilder. Gepassioneerd links met communistische sympathieën. Schrijver van prachtige boeken als *De Kapellekensbaan* en *De voorstad groeit*. Boontje, zoals zijn schrijversnaam luidde, was een man die in het België van de jaren veertig, vijftig en zestig van de vorige eeuw als 'tedere anarchist' de voortdurende strijd van de kleine man tegen de tegenslag van het leven in kaart bracht, een strijd die altijd weer verloren werd, een strijd die vooral ook een strijd tegen het kapitaal was. Een anarchistische, socialistische, communistische pessimist.

Ik ben geen tedere anarchist, ik ben een pragmatisch **bestuurder**. Als goeie sociaaldemocraat ben ik ook nog eens

een rasoptimist (ik geloof immers in de maakbaarheid van de samenleving) Tegelijkertijd is de wereld van Boontje voor mij herkenbaar in de wereld van Bos en Lommer. Het is de strijd van de kleine man tegen de wereld waar hij weinig invloed op heeft. De strijd van de oude Marokkaan die zijn huis uit moet vanwege de vernieuwingsoperatie, van de bejaarde vrouw die naar een andere wijk moet verhuizen. Veel van het wereldbeeld van Boontje zie ik dagelijks om mij heen terug.

Menselijke maat

Ik blijf bouwen, ik blijf stenen stapelen, ik blijf vernieuwen. Ik blijf het doen omdat ik vind dat ik het moet doen. En tegelijkertijd weet ik dat het niet genoeg is, dat je er nog heel veel omheen moet doen. De fysieke agenda moet de sociale agenda volgen, moet aansluiten bij de echte noden van mensen. De wijkaanpak van de laatste maanden staat wat mij betreft voor dat inzicht, voor die zaken die we, als enthousiaste vernieuwers onder elkaar, de afgelopen jaren misschien vergeten waren: de oprechte aandacht voor mensen, de oprechte aandacht voor de menselijke maat, de oprechte aandacht voor de ambities van buurtbewoners. Voor mij is dat de kern van de wijkaanpak. Niet langer zijn de grote doelen en het alomvattende beleid leidend, nu wordt het resultaat verwacht van een buurtgericht maatregelenpakket. Als we die eenvoudige gedachte, die tegelijkertijd heel revolutionair is, de komende jaren vast weten te houden, dan wordt het nog heel wat met een wijk als Bos en Lommer.